

Conjuncturerne ere flette. Dette er Tilfældet nu, det har været Tilfældet i nogle Aar, og vil rimeligvis efter al Formodning blive Tilfældet i 1 a 2 Aar endnu for Klædefabrikkerne. Imidlertid bidrager denne Tilstand, saalænge den varer, til et stadigt Tab med Hensyn til Straffeanstalterne, et Tab, som vel ikke kan undgaaes aldeles, men som dog i en væsentlig Grad kan formindskes, naar Straffeanstalterne faae Leverancen til Militairtaten.

Nothe: Efter at der er discuteret saa vidtløftigt om de nu foreliggende Punkter, saa skal jeg med Hensyn til Realiteten af det Forslag, som er gjort under Nr. 35 i det Væsentlige henholde mig til hvad der blev ytret af de ærede Rigsdagsmænd for Maribo Amts 4de Valgkreds (Monrad) og Odense Amts 1ste Valgkreds (Schovelin), og kan med Hensyn til denne Deel af Sagen for mit Vedkommende tilføie, at, naar jeg slutter mig til dette Endringsforslag, saa skeer det ingenlunde af Misjendelse af den Fabrikations Bestaand, som finder Sted ved Usherød. Tværtimod, af de mig foreliggende Oplysninger troer jeg at maatte ulede det Resultat, at denne Fabrikation baade er god og billig, saaledes at, naar der blot i og for sig var Spørgsmaal om den hensigtsmæssigste Maade at forsyne Armeen paa, saa troer jeg, at man foreløbig burde vedligeholde denne Fabrikation, men Spørgsmaalet kan ikke alene bedømmes fra dette Standpunkt. Dernæst er der heller slet ikke her Spørgsmaal om, hvorvidt Forslaget er hensigtsmæssigt eller ikke for Straffeanstalterne. Jeg troer, at dette Sidste ligger aldeles udenfor Sagen (Hør!); thi det vedkommer alene Justitsministeren at afgjøre dette Spørgsmaal, og Forslaget er stillet saaledes, at Justitsministeren har aldeles frie Hænder i saa Henseende. Og paa den anden Side har Krigsministeren ligeledes efter Forslaget frie Hænder til at modtage eller forkaste Varerne, hvis de ikke skulde være af god Bestaand, hvorved altsaa Krigsministeren er sikret en god Leverance til Militairtaten. Der er altsaa ogsaa i denne Henseende ingen Betænkelighed ved at vedtage det. Hvorvidt det er fordeeltigt for den private Industrie eller ikke, troer jeg, at

det vilde være for vidtløftigt her at undersøge. Der er fremsat mange Ansøelser i saa Henseende, som jeg ikke troer ere rigtige, men saameget er i hvert Fald klart, at det er fordeeltigt for den private Industrie, at Staten indskrænker sine offentlige Fabrikker saa meget som muligt, og dette skeer ved, at den kun fabrikerer paa eet Sted og ikke paa flere. Jeg skal derfor blot med Hensyn til de formelle Indvendinger, som den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de Valgkreds (Monrad) gjorde imod dette Forslag, gjøre opmærksom paa, at det forekommer mig at ligge i Sagens Natur, at Thinget maa være berettiget til at gjøre sin Pengebevilling afhængig af, hvilke specielle Clausuler det maatte finde hensigtsmæssigt, og det er kun det, om hvilket her er Spørgsmaal. Vi have i Finantslovene, baade i de tidligere og i den foreliggende, mange Exempler paa, at Rigsdagen har gjort accurat det Samme. Saaledes støttes meget ofte de Forslag om Bevillinger af bestemte Summer, som ere fremsatte fra enkelte Medlemmers Side i Rigsdagen, og som ere vedtagne af Rigsdagen, paa Forudsætninger om Udførelsesmaader af de Foretagender, til hvilke Udgiften skal bruges, hvilke absolut binde Ministrene til at følge disse Udførelsesmaader, og dernæst er det i selve Finantsloven ofte utrykkeligen udtaalt, at Pengesummerne kun bevilgedes under Forudsætningen af, at de bruges paa den eller den specielt angivne Maade. For ikke at vende tilbage til andre Finantslove, skal jeg blot med Hensyn til den ærede Rigsdagsmands for Maribo Amts 4de Valgkreds (Monrads) Erklæring, at han ikke har deeltaget i at stille dette Forslag, spørge ham, om han da ikke har deeltaget i at stille et Forslag, som vi komme til at forhandle under Marineministeriet, hvor der er Tale om at bevilge en Sum til Bygningen af en Dok, og hvor man er bleven enig om at gjøre denne Bevilling afhængig af, at Arbejdet søges udført paa en vis bestemt angiven Maade. Det er accurat det Samme, om hvilket der her er Spørgsmaal. Jeg troer saaledes ikke, at der er grundede formelle Betænkeligheder ved at gaae ind paa Forslaget, der tager alle tilbørlige Hensyn, baade til den private Industrie, til Militair-